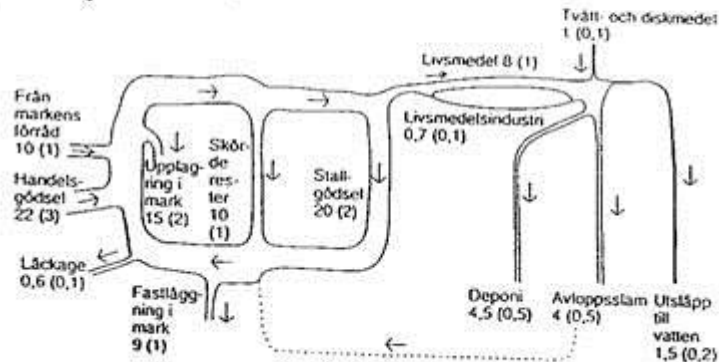

Fosfor och mullbildande ämnen i slam

Ofta påstås slamspridningen vara en viktig del i kretsloppssamhället. En närmare analys visar att fosfor och mullbildande ämnen i slam utgör en närmast betydelselös del i det svenska jordbrukets kretslopp.

Fosfor (1 000-tals ton) Källa: Statskonsulent Olle Pettersson SLU

Figur 1. Flöden av fosfor i svenskt jordbruk och samhälle. Siffrorna anger storleksordning och avser 1000-tal ton resp. kg/person. (Foderimport och spannmålsexport ej beaktat.)

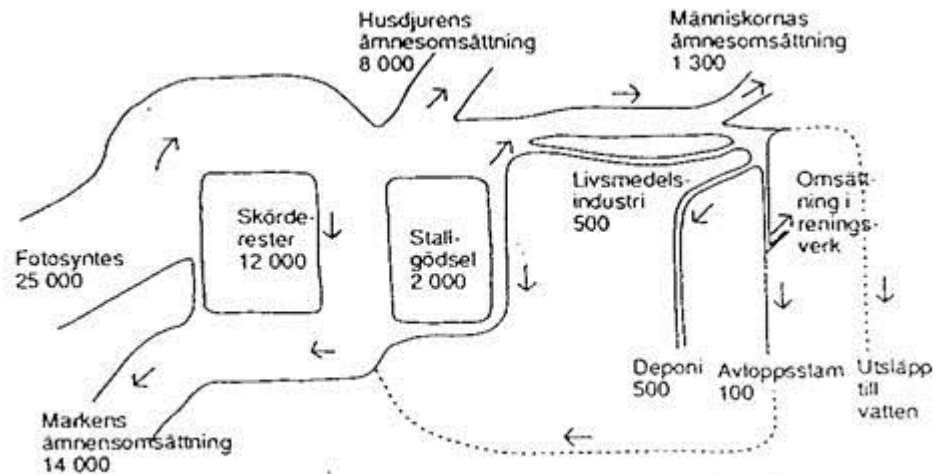

Från skörderester kommer 10 kton och från stallgödsel 20 kton fosfor. **Totalt 30 kton.**

I det svenska slammet finns cirka 4 kton fosfor, så andelen från slam blir, om vi utgår från all slamfosfor, cirka 12 %. Om vi antar att bara hälften av järnfälld slamfosfor, är tillgänglig för växterna blir andelen 6 %. Av det svenska slammet sprids en fjärdedel på jordbruksmark. Därmed utgör slammets fosfor cirka 2 procent av jordbrukets omsättning av löslig fosfor.

Slutsats: Kretsloppet för jordbrukets fosfor utgörs av skörderester och stallgödsel, ca 98 %, medan slammets bidrag är blygsamt.

Mullbildande ämnen (1 000-tals ton)

Flöden per år av biologiskt material i svenskt jordbruk och samhälle. Siffrorna anger storleksordning och avser 1000-tal ton.

Skörderester 12 000 kton och stallgödsel 2 000 kton. **Totalt 14 000**

I det svenska slammet finns cirka 100 kton.

Om allt organiskt material i slam räknas som mullbildande ämnen blir slammets andel cirka 0,7 % av omsättningen.

Däcksbitar, underredsmassa, polyakrylamid, asfalt, polyesterfibrer från tvättmaskiner, plastbitar etc. utgör en betydande del av det organiska materialet i slam och beaktas inte. Då kan bidraget av mullbildande ämnen från slammet uppskattas till cirka **0,4 procent av omsättningen**.

Slutsats: Kretsloppet av mullbildande ämnen i jordbruket utgörs till över 99 procent av skörderester och stallgödsel. Bidraget från slam är närmast försumbart.

Anm: Även om de uppgivna mängderna är något större eller mindre i dagsläget, ändrar inte detta den generella slutsatsen.